

III A HISTORIA

17.10.2020

TEMAT: KULTURA I SZTUKA RENESANSU

RENEANS = ODRODZENIE, nawiązanie do starożytności

1. Początek renesansu:

- połowa XV w. – początek renesansu we Włoszech
- ok. 1450 – wynalezienie druku przez Jana Gutenberga,
- 1453r. – upadek Konstantynopola

W epoce renesansu w sztuce zaczęły obowiązywać wzorce klasyczne i naturalizm. Sztuka renesansu odzwierciedlała idee epoki. Cechowała ją harmonia formy, spokój, statyczność, jasność konstrukcyjna, piękno osiągnięte poprzez zastosowanie określonych proporcji (wzorowanych na antycznych). Łączono tematyki dzieł np. motywy mitologiczne współistniały z chrześcijańskimi. Twórczość renesansowa sławiła człowieczeństwo i piękno świata widzialnego, rezygnując ze skrajnie duchowego podejścia do sztuki, jakim charakteryzował się okres średniowiecza. Renesans przejął wiele klasycznych technik, na przykład w takich dziedzinach jak architektura czy rzeźba. Twórcy renesansowi zacierali granice między różnymi dziedzinami sztuki i literatury. Autorzy nie pozostawali jednak anonimowi, tak jak to było w średniowieczu. Chcieli uzyskać powszechne uznanie.

2. ARCHITEKTURA.

W architekturze renesansu wykorzystywano elementy antyczne takie jak: kolumny, trójkątne frontony, łukowe sklepienia, kopuły. Rozwijała się architektura zarówno świecka jak i sakralna (przede wszystkim kościoły). Wykształciły się nowe formy budowli świeckich np. wille, pałace, kamienice, ratusze. Budowle renesansowe charakteryzowała prostota kompozycji, podziały poziome podkreślane wydatnymi gzymsami i fryzami, symetria budowli. Często występowały wewnętrzne dziedzińce otoczone krużgankami. Najwybitniejsi architekci to: Flippo Brunelleschi, Donato Bramante, Andrea Palladio.

3. RZEŹBA.

Renesansowi rzeźbiarze tworzyli przede wszystkim w marmurze naśladowując styl antycznych posągów rzymskich. Stosowano zasady perspektywy i klasyczne kanony proporcji wiedza na temat anatomii człowieka inspirowała rzeźbiarzy do przedstawiania nagich postaci z wyraźnie zaznaczonymi mięśniami i stawami. Niektórzy rzeźbiarze dokonywali nawet sekcji zwłok, aby lepiej poznać budowę człowieka. Jednym z takich rzeźbiarzy był Michał Anioł, który w zamian za pozwolenie mu dokonywania sekcji zwłok w Kościele Świętego Ducha, miał wyrzeźbić dla przeora drewniany krucyfiks. W rzeźbie pojawił się portret popiersiowy, posąg konny, akt i rzeźba sepulkralna. Najwybitniejsi rzeźbiarze to: Michał Anioł, Donatello, Wit Stwosz.

4. MALARSTWO.

Na rozwój malarstwa miała wpływ, opracowana przez Brunelleschiego, zasada perspektywy

linearnej(sposób przedstawiania rzeczywistości na płaskiej powierzchni, tak, aby sprawiała wrażenie cechującej się głębią). Artyści reprezentujący malarstwo nie mogli imitować antyku, ponieważ z tego kresu nie znano żadnych obrazów. Malarstwo doprowadziło do perfekcji sztukę perspektywy i cieniowanie, zbliżając w ten sposób obraz do dużego podobieństwa z rzeczywistością. Rozwinęło się dobrze malarstwo ścienne(fresk).

Najwspanialszy malarze to:

- Leonardo da Vinci – jego dzieła stanowią kwintesencję klasycznego ideału są rzeczywiste i tajemnicze zarazem,
- Sandro Botticelli – jego malarstwo wyróżniało się precyzyjną linią, bogatą kolorystyką, subtelnym modelunkiem postaci,
- Rafael – jego malarstwo cechuje się spokojem i harmonią,
- Tycjan – niezrównany, jeśli chodzi o wycucie koloru i tekstury,
- Diego Velazquez,
- Pieter Brugel,
- El Greco.

5. DRUKARSTWO.

W 1450 r. Jan Gutenberg wynalazł druk. Dzięki temu wynalazkowi można było łatwo powielać tekst, zwiększyć jego dostępność oraz obniżyć koszt wydanego dzieła, co sprawiło, że mogli sobie nań pozwolić nie tylko ludzie zamożni. Dzięki temu zwiększyła się ilość ludzi czytających. Europejscy drukarze wydawali również dzieła powstałe w wiekach średnich. Dzięki drukarzom do czytelników docierały pewne wartości epoki poprzedniej, utrwały się w ich świadomości średniowieczne gatunki literackie. Na ziemiach Rzeczypospolitej od momentu pojawienia się pierwszej tzw. Tłocznicy Straubego liczba warsztatów zaczęła wzrastać, głównie od 1503 r. Szczególnie zasłużyli impresorzy to: Jan Haller, Florian Ungler, Hieronim Wietor, Bernard Wojewódka.

6. PRZEDSTAWICIELE SZTUKI.

- Leonardo da Vinci (1452-1519) – znakomity malarz; artysta uczył się malarstwa we Florencji, gdzie trafił do pracowni mistrza Andrea del Verrocchio. Dwa anioły na obrazie Verrocchio „Chrzest Chrystusa” uważa się za najwcześniejszą znaną pracę Leonarda. W 1503 r. artysta namalował obraz swego życia – „Mona Lisę”. „Mona Lisa” została wykonana na zamówienie zamożnego florenckiego kupca i przedstawia portret jego żony. Przeczuwając nadchodzącą śmierć Leonardo da Vinci stale podróżował. Ostatnie trzy lata życia spędził na dworze króla Francji – Franciszka I. Według legendy artysta zmarł na rękach króla 2 maja 1519r.

- Michał Anioł (1475-1564) – uczył się rzeźbiarstwa pod okiem najwybitniejszych rzeźbiarzy. Jego umiejętności zwróciły na niego uwagę władcy Florencji. Młody rzeźbiarz mieszkał na jego dworze, później powrócił do domu rodzinnego i zaczął dokładnie studiować anatomię człowieka. W latach 1502-1504 artysta rzeźbił „Dawida” – jego najsłynniejsze dzieło. Papież Juliusz II zlecił Aniołowi pomalowanie sklepienia Kaplicy Sykstyńskiej. Malowanie zabrało mu cztery lata (1508-1512). Największą inspiracją Michała Anioła były rzeźby antyczne. Na polecenie kolejnego papieża artysta zajmował się budową Bazyliki Świętego Piotra w Rzymie. Nie zdołał niestety tego dokończyć umierając 18 lutego 1564 r.